

Prečišćeni tekst Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list Crne Gore", br. 035/13 od 23.07.2013),
2. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru ("Službeni list Crne Gore", br. 084/24 od 06.09.2024), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O ZAŠTITI OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

("Službeni list Crne Gore", br. 035/13 od 23.07.2013, 084/24 od 06.09.2024)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaštita života i zdravlja ljudi, lica koja rade sa izvorima nejonizujućih zračenja ili se u procesu rada nalaze u poljima nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: profesionalno izložena lica) i zaštita životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja, uslovi za korišćenje izvora nejonizujućih zračenja i druga pitanja od značaja za zaštitu od nejonizujućih zračenja.

Izuzeci od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- prirodne izvore nejonizujućih zračenja;
- promet izvora nejonizujućih zračenja koji se smatraju medicinskim sredstvima;
- promet izvora elektromagnetnog polja;
- izvore nejonizujućih zračenja namijenjene za odbranu zemlje;
- izvore nejonizujućih zračenja koje koristi organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Principi zaštite od nejonizujućih zračenja

Član 3

Zaštita od nejonizujućih zračenja zasniva se na sljedećim principima:

- 1) opravdanost upotrebe je upotreba izvora nejonizujućih zračenja koja je opravdana ako daje veću korist od procijenjene štete;
- 2) optimizacija zaštite je primjena mjera zaštite pri svakoj upotrebi izvora nejonizujućih zračenja kojima se sprječavaju ili smanjuju štetni uticaji na život i zdravlje ljudi i profesionalno izložena lica;
- 3) ograničavanje izlaganja nejonizujućim zračenjima je utvrđivanje gornje granice dopuštene izloženosti ljudi nejonizujućim zračenjima i nivoa nejonizujućih zračenja koje može emitovati izvor nejonizujućih zračenja;
- 4) informisanje javnosti o nejonizujućem zračenju su podaci o nejonizujućem zračenju koji se, u skladu sa ovim zakonom, objavljuju radi informisanja javnosti.

Značenje izraza

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) akcident je neplanirani događaj u kojem je zbog ljudske greške ili kvara opreme došlo ili je moglo doći do štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja na zdravlje ljudi;
- 2) elektromagnetna polja su statičko magnetna i vremenski promjenjiva električna, magnetna i elektromagnetna polja sa frekvencijama do 300 GHz;
- 3) elektromagnetni talas je kombinacija oscilujućeg električnog i magnetnog polja koji se šire prostorom;
- 4) frekvencija je broj oscilacija u jednoj sekundi, izražena jedinicom herc (Hz);

- 5) granica najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja optičkom zračenju je maksimalno dozvoljena granica izloženosti koherentnom i nekoherentnom optičkom zračenju, koja se direktno zasniva na dokazanim akutnim uticajima na zdravlje ljudi i njihovim biološkim razmatranjima, čime se obezbjeđuje zaštita stanovništva i profesionalno izloženih lica od izloženosti optičkom zračenju od svih poznatih štetnih uticaja na zdravlje;
- 6) granična vrijednost izloženosti elektromagnetnom polju je maksimalno dozvoljena vrijednost izloženosti, koja se direktno zasniva na dokazanim akutnim uticajima na zdravlje ljudi i njihovim biološkim razmatranjima, a čime se obezbjeđuje zaštita stanovništva i profesionalno izloženih lica od izloženosti elektromagnetnim poljima od svih poznatih štetnih uticaja na zdravlje;
- 7) ispitivanje zračenja koje dolazi od izvora nejonizujućih zračenja je mjerenje, a po potrebi i proračun parametara polja i njegove prostorne raspodjele u životnoj i radnoj sredini;
- 8) kavitacija je stvaranje pojačano oscilirajućih mjehurića gasa u tečnostima i tkivima unošenjem mehaničke energije spoljašnjim izvorima;
- 9) koherencija je svojstvo elektromagnetnog talasa da između dvije tačke u prostoru i vremenu postoji odnos konstantne faze oscilovanja;
- 10) koherentno elektromagnetno zračenje je zračenje kod kojeg je u smjeru širenja održana koherencija na dužini većoj od 1 mm;
- 11) laser je uređaj koji emituje ili pojačava elektromagnetno zračenje u rangu talasnih dužina optičkog zračenja prvenstveno u procesu kontrolisane stimulisanе emisije;
- 12) lasersko zračenje je optičko zračenje iz lasera, odnosno elektromagnetni talasi frekvencije od 300 GHz do 3.000.000 GHz;
- 13) nekoherentno zračenje je svako optičko zračenje koje nije lasersko zračenje;
- 14) optičko zračenje je elektromagnetni talas frekvencije od 300 GHz do 3.000.000 GHz;
- 15) područja povećane osjetljivosti su javne, stambene i poslovne zgrade u kojima borave ljudi: škole, predškolske ustanove, porodilišta, bolnice, turistički objekti i dječija igrališta, i neizgrađene parcele koje su prostorno-planskom dokumentacijom određene za te namjene;
- 16) područja profesionalne izloženosti su područja na kojima se obavljaju poslovi (radna sredina) u kojima se vrši kontrola izloženosti elektromagnetnim poljima, a koja se ne nalaze u području povećane osjetljivosti i u kojima se pojedina lica mogu zadržavati do osam sati dnevno;
- 17) rekonstrukcija izvora elektromagnetnog polja je svaki zahvat kojim se bitno mijenjaju osnovne tehničke karakteristike, način korišćenja ili djelovanja, snaga ili smještaj stacionarnog izvora, a ima za posljedicu promjenu nivoa ili vrste elektromagnetnog polja izvora;
- 18) ultrazvuk je mehanički talas čija je frekvencija iznad 20 kHz;
- 19) upozorenja (action values) su veličine neposredno mjerljivih parametara, izraženih putem jačine električnog polja (E), jačine magnetnog polja (H), gustine magnetnog fluksa (B) i gustine snage (S), za koje se preduzimaju jedna ili više mjera određenih ovim zakonom, radi poštovanja graničnih vrijednosti izloženosti;
- 20) zatečeni izvori nejonizujućih zračenja su izvori nejonizujućih zračenja koji su se koristili do stupanja na snagu ovog zakona;
- 21) značajan izvor nejonizujućih zračenja je izvor elektromagnetnog polja koji može da bude opasan po zdravlje ljudi, čije elektromagnetno polje u području povećane osjetljivosti ili u području profesionalne izloženosti, dostiže najmanje 10% iznosa vrijednosti upozorenja propisanih za elektromagnetna polja.

II. ZAŠTITA OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Mjere zaštite

Član 5

Nejonizujuća zračenja su elektromagnetna polja i elektromagnetni talasi frekvencije niže od 300 GHz, optička zračenja i ultrazvuk frekvencije niže od 500 MHz, koji u međudjelovanju sa supstancom ne stvaraju jone.

Izvori nejonizujućih zračenja su uređaji, instalacije ili objekti koji emituju jednu ili više vrsta nejonizujućih zračenja.

Radi zaštite od nejonizujućih zračenja sprovode se sljedeće mjere:

- 1) određivanje granica izloženosti nejonizujućim zračenjima ljudi i profesionalno izloženih lica i kontrola izloženosti;

- 2) uklanjanje ili smanjenje rizika, zbog izloženosti nejonizujućim zračenjima, na minimum;
- 3) proračun, procjena, prva i periodična mjerenja nivoa zračenja u okolini izvora nejonizujućih zračenja;
- 4) vremensko ograničavanje izloženosti ljudi nejonizujućem zračenju;
- 5) označavanje izvora nejonizujućih zračenja i prostora u kojima su smješteni;
- 6) korišćenje sredstava i opreme lične zaštite pri radu sa izvorima nejonizujućih zračenja;
- 7) određivanje uslova za korišćenje izvora nejonizujućih zračenja;
- 8) provjera osposobljenosti i stručno osposobljavanje profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 9) utvrđivanje i praćenje zdravlja lica koja su profesionalno izložena nejonizujućem zračenju;
- 10) obezbjeđenje tehničkih, finansijskih i drugih uslova za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 11) vođenje evidencije o izvorima nejonizujućih zračenja i o izloženosti lica koja rade sa izvorima nejonizujućih zračenja;
- 12) kontrola nad izvorima nejonizujućih zračenja i primjenom mjera zaštite;
- 13) informisanje stanovništva o sprovedenim mjerama zaštite i stepenu izloženosti nejonizujućim zračenjima.

Sistematsko ispitivanje nejonizujućih zračenja

Član 6

Radi praćenja prisustva, utvrđivanja opasnosti, obavješćavanja i preduzimanja mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, vrši se sistematsko ispitivanje nivoa nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: monitoring).

Monitoring se vrši na osnovu godišnjeg programa sistematskog ispitivanja nivoa nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: Program), koji donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Stručnu osnovu za izradu Programa priprema organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Agencija) i dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove zaštite od nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: Ministarstvo), najkasnije do 1. novembra tekuće za narednu godinu.

Programom se određuju izvori nejonizujućih zračenja, mjesta mjerenja, period i lokacije mjerenja, metode mjerenja, proračun i sredstva potrebna za sprovođenje Programa.

Troškovi sprovođenja Programa obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Izvještaj o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja

Član 7

Monitoring sprovodi Agencija.

Za sprovođenje Programa Agencija može angažovati ovlašćeno stručno lice iz člana 9 ovog zakona.

Ovlašćeno stručno lice iz stava 2 ovog člana dužno je da Agenciji dostavi izvještaj o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana, u slučaju akcidenta, dostavlja se u roku koji odredi Agencija.

Na osnovu rezultata izvještaja iz stava 3 ovog člana Agencija prati izlaganje nejonizujućem zračenju, vrši procjenu izloženosti nejonizujućem zračenju i predlaže mjere u slučaju povećane izloženosti.

Na osnovu rezultata izvještaja iz stava 3 ovog člana Agencija je dužna da Ministarstvu dostavi Informaciju o sprovođenju Programa, najkasnije do 1. maja tekuće za prethodnu godinu.

Informaciju iz stava 6 ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi.

Sadržaj i način dostavljanja Izvještaja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

III. STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Stručni poslovi

Član 8

Stručni poslovi zaštite od nejonizujućih zračenja su:

- 1) sprovođenje Programa;
- 2) mjerenja nivoa nejonizujućih zračenja;
- 3) davanje stručnog mišljenja o ispunjavanju uslova za korišćenje izvora nejonizujućih zračenja;

- 4) ispitivanje ispravnosti izvora nejonizujućih zračenja;
- 5) provjera ispravnosti sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- 6) izrada procjene rizika izloženosti profesionalno izloženih lica nejonizujućim zračenjima (u daljem tekstu: Procjena rizika);
- 7) izrada studije korišćenja zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: Studija);
- 8) izrada Akcionog programa iz člana 33 ovog zakona.

Ovlašćeno lice za obavljanje stručnih poslova

Član 9

Stručne poslove iz člana 8 ovog zakona može da obavlja privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje ima dozvolu za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: ovlašćeno stručno lice) izdatu od Agencije.

Ovlašćeno stručno lice ne može biti imalac izvora nejonizujućih zračenja i/ili operater i/ili investitor i/ili suinvestitor i/ili projektant i/ili izvođač.

Imalac izvora nejonizujućih zračenja je privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje posjeduje izvore elektromagnetnog polja, uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja.

Operater je privredno društvo ili preduzetnik, odnosno drugo pravno lice koje ima dozvolu za korišćenje izvora nejonizujućih zračenja.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se za pojedine stručne poslove iz člana 8 ovog zakona, na period od četiri godine.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva privrednog društva, preduzetnika ili drugog pravnog lica koje:

- 1) ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora;
- 2) ima sertifikat o akreditaciji prema standardu MEST EN ISO/IEC 17025.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana prilaže se dokaz o plaćenju administrativnoj taksi u skladu sa zakonom.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se u formi rješenja i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Bliže uslove iz stava 6 tačka 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Stručna komisija

Član 10

Utvrdjivanje ispunjenosti uslova za dobijanje dozvole iz člana 9 ovog zakona vrši stručna komisija koju obrazuje Agencija.

Stručna komisija iz stava 1 ovog člana obrazuje se iz reda zaposlenih u Ministarstvu, Agenciji, Agenciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i drugih stručnih lica.

Troškove rada komisije snosi Agencija.

Rješenjem o obrazovanju stručne komisije iz stava 1 ovog člana određuje se sastav, način rada i iznos troškova za rad komisije.

Oduzimanje dozvole za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja

Član 11

Dozvolu iz člana 9 ovog zakona Agencija će oduzeti ovlašćenom stručnom licu ako prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata dozvola.

IV. IZVORI ELEKTROMAGNETNIH POLJA

Uslovi za izvore elektromagnetnih polja

Član 12

Izvori elektromagnetnih polja mogu se koristiti samo ako pri njihovoj normalnoj upotrebi stanovništvo i profesionalno izložena lica nijesu izložena zračenju iznad propisanih granica izlaganja elektromagnetnim poljima.

Stacionarni izvor elektromagnetnog polja, koji ne ispunjava propisane uslove u pogledu granica izlaganja, mora se rekonstruisati ili adaptirati.

Stacionarni izvor elektromagnetnog polja je nepokretni izvor elektromagnetnog polja koji ima određeno stalno mjesto djelovanja, osim kućnih aparata (mikrotalasna pećnica i dr.).

Za izvore elektromagnetnih polja za koje se, u skladu sa ovim zakonom, ne izdaje dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja iz člana 13 ovog zakona, provjera usaglašenosti vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda.

Granice izlaganja elektromagnetnim poljima za stanovništvo i profesionalno izložena lica propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za zdravlje i telekomunikacije.

Dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja

Član 13

Izvori elektromagnetnih polja mogu se koristiti samo na osnovu dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnih polja koju izdaje Agencija na period od četiri godine.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se prije puštanja izvora u redovan rad, na zahtjev imaoca izvora nejonizujućih zračenja.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnih polja prilaže se:

- 1) izvještaj o prvim mjerenjima nivoa elektromagnetnih polja u okolini izvora i/ili objekta sa već instaliranim izvorom;
- 2) stručno mišljenje o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 3) akt o određivanju lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja iz člana 39 ovog zakona;
- 4) dokaz o kvalifikaciji nivoa obrazovanja i stručnoj osposobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, u skladu sa ovim zakonom;
- 5) uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 6) procjena rizika iz člana 32 ovog zakona;
- 7) akcioni program, u skladu sa članom 33 ovog zakona;
- 8) uputstvo za djelovanje u slučaju akcidenta;
- 9) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 10) dokaz o plaćenju administrativnoj taksi u skladu sa zakonom.

Vrste izvora elektromagnetnih polja, za koje se pribavlja dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja, propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za telekomunikacije.

Prva mjerenja

Član 14

Prva mjerenja elektromagnetnih polja u okolini stacionarnih izvora (u daljem tekstu: prva mjerenja) vrše se prije dobijanja dozvole iz člana 13 ovog zakona, kao i nakon svake rekonstrukcije stacionarnog izvora.

Mjerenja iz stava 1 ovog člana vrši ovlašćeno stručno lice iz člana 9 ovog zakona na zahtjev imaoca izvora nejonizujućih zračenja.

Izvještaj o izvršenom prvom mjerenju, sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja, sačinjava ovlašćeno stručno lice u dva primjerka, od kojih jedan dostavlja imaocu izvora nejonizujućih zračenja.

Izvještaj i stručno mišljenje iz stava 3 ovog člana čuva se dvije godine od dana njegovog sačinjavanja.

Periodična mjerenja

Član 15

Operater kome je izdata dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja dužan je da obezbijedi periodična mjerenja nivoa elektromagnetnih polja u okolini izvora, koje vrši ovlašćeno stručno lice.

Izvještaj o izvršenom periodičnom mjerenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja sačinjava ovlašćeno stručno lice u dva primjerka, od kojih jedan dostavlja imaoocu izvora nejonizujućih zračenja.

Izvještaj i stručno mišljenje iz stava 2 ovog člana čuva se najmanje četiri godine od dana njegovog sačinjavanja.

Izvještaj i stručno mišljenje iz stava 2 ovog člana operater je dužan da dostavi Agenciji u roku od 30 dana od dana izvršenog periodičnog mjerenja.

U slučaju da su tokom dva uzastopna periodična mjerenja u okolini stacionarnog izvora elektromagnetnog polja izmjereni nivoi elektromagnetnih polja manji od 10% iznosa propisanih granica vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja, Agencija može operatera, na njegov zahtjev, osloboditi obaveze vršenja periodičnih mjerenja do rekonstrukcije tog izvora.

Način prvih i periodičnih mjerenja, kriterijume za utvrđivanje učestalosti periodičnih mjerenja, sadržaj i obrazac izvještaja o izvršenim prvim i periodičnim mjerenjima propisuje Ministarstvo.

Oduzimanje dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnih polja

Član 16

Dozvolu za korišćenje izvora elektromagnetnih polja Agencija će oduzeti operateru, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola;
- 2) ne dostavi izvještaj i stručno mišljenje iz člana 15 stav 2 ovog zakona;
- 3) ne dostavi dokaz o periodičnoj provjeri stručne osposobljenosti u skladu sa ovim zakonom.

STUDIJA

Član 17

Imaozi zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja dužni su da izrade Studiju.

Studija se izrađuje na osnovu javnog poziva koji raspisuje Agencija u ime i za račun imaoaca zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja.

Postupak po javnom pozivu za odabir najpovoljnije ponude za izradu Studije sprovodi komisija koju čine predstavnici svih imalaca zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja.

Ugovor o izradi Studije sa najpovoljnijim ponuđačem zaključuju odgovorna lica imalaca zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja.

Primjerak zaključenog ugovora iz stava 4 ovog člana, kojim se uređuju međusobna prava i obaveze i Studija dostavlja se Agenciji.

Izradu Studije finansiraju imaozi zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja, proporcionalno broju i prirodi izvora u skladu sa ugovorom.

Sadržaj Studije

Član 18

Studija obavezno sadrži:

- 1) popis zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja sa geografskim koordinatama;
- 2) kategorizaciju zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja u odnosu na nivo emitovanih elektromagnetnih polja prema najvećoj nominalnoj snazi rada izvora i lokacije tog izvora;
- 3) prioritete i vremenski plan izvođenja prvih mjerenja;
- 4) rezultate mjerenja parametara polja sa mjernim postupcima koji su korišćeni, mjerne uređaje, mjernu nesigurnost, kao i kriterijume na osnovu kojih je izvršena kategorizacija izvora iz tačke 2 ovog stava;
- 5) predlog mjera koje treba preduzeti radi zaštite od nejonizujućih zračenja.

Vrstu zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje Studija propisuje Ministarstvo.

Rezultati Studije

Član 19

Na osnovu rezultata Studije Agencija može:

- imaoocu zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja produžiti rok za vršenje prvih mjerenja;

- imaoca odnosno operatera osloboditi obaveze obavljanja prvih ili periodičnih mjerenja elektromagnetnih polja u okolini pojedinih izvora ako se Studijom pokaže da ne predstavljaju značajne izvore nejonizujućih zračenja.

Za zatečene izvore nejonizujućih zračenja koji nijesu obuhvaćeni Studijom moraju se vršiti prva i periodična mjerenja.

Imaoci zatečenih izvora iz stava 2 ovog člana dužni su da podnesu prijavu izvora Agenciji.

Prijava iz stava 3 ovog člana sadrži podatke o: imaocu izvora, tipu izvora, modelu, serijskom broju, namjeni uređaja, nominalnoj snazi, nominalnom naponu, predvidivom opterećenju, frekvencijskom području rada i adresi lokacije na kojoj je izvor smješten.

Prenamjena područja

Član 20

Područje koje se nalazi u dometu zračenja već postojećeg stacionarnog izvora elektromagnetnog polja može se prenamijeniti prostorno planskom dokumentacijom i u područje povećane osjetljivosti, ako je izvršenim mjerenjem utvrđeno da ispunjava uslove u pogledu propisanih granica izlaganja za područje povećane osjetljivosti.

Rezultati o izvršenim mjerenjima iz stava 1 ovog člana su sastavni dio dokumentacije za dobijanje građevinske dozvole.

Na području koje se nalazi u blizini postojećeg stacionarnog izvora elektromagnetnog polja, a koje nije bilo područje profesionalne izloženosti, mogu se obavljati djelatnosti ako je prethodno izvršenim mjerenjem utvrđeno da ispunjava uslove u pogledu propisanih granica izlaganja za područje profesionalne izloženosti.

Na područja na kojima su unutar granica koridora vazdušnih elektroenergetskih vodova izgrađeni objekti nakon postavljanja vazdušnih elektroenergetskih vodova ne primjenjuju se mjere zaštite za područje povećane osjetljivosti i područje profesionalne izloženosti, u skladu sa propisom iz člana 12 stav 5 ovog zakona.

Prijava rada

Član 21

Imalac stacionarnog izvora elektromagnetnog polja dužan je da podnese Agenciji zahtjev za izdavanje odobrenja za puštanje u rad tog objekta radi vršenja prvih mjerenja.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se samo na stacionarne izvore elektromagnetnog polja za koje se prva mjerenja ne mogu vršiti bez puštanja u rad.

Ako stacionarni izvor elektromagnetnog polja, nakon dobijanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, ne postigne nominalnu snagu koja se očekuje pri redovnom radu i opterećenju stacionarnog izvora, imalac tog izvora dužan je da od Agencije zatraži ponovo odobrenje za puštanje u rad tog izvora, radi postizanja potrebne nominalne snage.

Za stacionarni izvor koji uobičajeno radi snagom manjom od nominalne (npr. elektroenergetski objekti), izvještaj i stručno mišljenje za izvršena prva mjerenja treba da sadrže dijagrame dnevnih i nedjeljnih opterećenja tog izvora.

Imalac stacionarnog izvora dužan je da podnese Agenciji zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnog polja, u roku od 30 dana od dana puštanja izvora u rad.

V. UREĐAJI I IZVORI KOJI EMITUJU OPTIČKO ZRAČENJE I ULTRAZVUK

Uslovi za uređaje i izvore koji emituju optičko zračenje i ultrazvuk

Član 22

Uređaji koji emituju ultrazvuk ili uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja mogu se koristiti samo ako ne utiču štetno na zdravlje ljudi, profesionalno izložena lica i životnu sredinu, u skladu sa propisanim granicama.

Uređaji koji emituju ultrazvuk smiju se koristiti samo ako ne uzrokuju kavitaciju u tkivima ili ne zagrijevaju tkiva iznad 38,5°C.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ultrazvučni uređaji koji se koriste u medicinskoj terapiji mogu zagrijati pojedino tkivo bolesnika i do viših temperatura i izazivati kavitaciju u tkivima ako je to klinički opravdano.

Zabrane

Član 23

Zabranjeno je korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (solarijum) za lica mlađa od 18 godina života.

Zabranjeno je korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (kavitacija) za lica mlađa od 18 godina života.

Oznake i isprave usaglašenosti

Član 24

Uređaji koji emituju ultrazvuk i uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja, a namijenjeni su korišćenju (medicina, stomatologija, privreda i dr.) moraju biti označeni propisanim oznakama i praćeni ispravama usaglašenosti u skladu sa posebnim propisom.

Uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja, za koje se izdaje dozvola za korišćenje u skladu sa ovim zakonom, obilježavaju sa prema stepenu opasnosti i treba da ispunjavaju zahtjeve za sigurno korišćenje.

Način obilježavanja i zahtjevi za sigurno korišćenje uređaja iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za infrastrukturu kvaliteta.

Najveće dopušteno izlaganje optičkom zračenju

Član 25

Izvori koherentnog i nekoherentnog optičkog ozračenja ne mogu se koristiti ako emituju zračenje koje je iznad najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja zračenju.

Način određivanja i granice najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja optičkom zračenju iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Dozvola za korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk

Član 26

Uređaji koji emituju ultrazvuk mogu se koristiti samo na osnovu dozvole za korišćenje koju izdaje Agencija. Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od četiri godine na osnovu podnijetog zahtjeva koji sadrži:

- 1) podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) podatke o uređaju: proizvođač, naziv, tip, model, serijski broj, godinu proizvodnje i namjenu uređaja.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) isprava o usaglašenosti proizvoda u skladu sa posebnim propisom;
- 2) tehnička dokumentacija o uređaju;
- 3) uputstvo o rukovanju i održavanju uređaja;
- 4) mišljenje ovlašćenog stručnog lica o ispravnosti uređaja;
- 5) akt o određivanju lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja iz člana 39 ovog zakona;
- 6) dokaz o kvalifikaciji nivoa obrazovanja i stručnoj osposobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, u skladu sa ovim zakonom;
- 7) dokaz o plaćenju administrativnoj taksi u skladu sa zakonom.

Dozvola za korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja

Član 27

Uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja mogu se koristiti samo na osnovu dozvole za korišćenje koju izdaje Agencija.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od četiri godine na osnovu podnijetog zahtjeva koji sadrži:

- 1) podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) podatke o uređaju: proizvođač, naziv, tip, model, serijski broj, godinu proizvodnje i namjenu uređaja.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- 1) isprava o usaglašenosti proizvoda u skladu sa posebnim propisom;
- 2) tehnička dokumentacija o uređaju;

- 3) uputstvo o rukovanju i održavanju uređaja;
- 4) stručno mišljenje o ispunjavanju uslova za izvore optičkog zračenja u pogledu propisanih granica izlaganja za optička polja;
- 5) akt o određivanju lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja iz člana 39 ovog zakona;
- 6) dokaz o kvalifikaciji nivoa obrazovanja i stručnoj osposobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, u skladu sa ovim zakonom;
- 7) uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za zaštitu od nejonizujućih zračenja;
- 8) procjena rizika iz člana 32 ovog zakona;
- 9) akcioni program, u skladu sa članom 33 ovog zakona;
- 10) spisak sredstava i opreme lične zaštite na radu i dokaz o njenoj ispravnosti;
- 11) uputstvo za djelovanje u slučaju akcidenta;
- 12) dokaz o plaćenju administrativnoj taksi u skladu sa zakonom.

Vrste uređaja iz stava 1 ovog člana i člana 26 stav 1 ovog zakona za koje se izdaju dozvole za korišćenje propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za zdravlje.

Provjera i/ili ispitivanje uređaja

Član 28

Operater je dužan da za svaki uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja obezbijedi provjeru i/ili ispitivanje uređaja svake dvije godine.

Provjeru i/ili ispitivanje uređaja vrši ovlašćeno stručno lice iz člana 9 ovog zakona o čemu sačinjava izvještaj.

Izvještaj o izvršenoj provjeri i/ili ispitivanju uređaja operater je dužan da dostavi Agenciji, u roku od osam dana od dana sačinjavanja izvještaja.

Način provjere i/ili ispitivanja uređaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Troškove sprovođenja provjere i/ili ispitivanja uređaja iz stava 1 ovog člana snosi operater.

Popravka uređaja i prestanak korišćenja

Član 29

Ukoliko se uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja popravlja ili rekonstruiše, operater je dužan da prije ponovnog korišćenja izvrši provjeru i/ili ispitivanje uređaja u skladu sa ovim zakonom.

Za stacionarne uređaje koji se zbog osjetljive konstrukcije pri prenosu mogu oštetiti ili pokvariti, provjera i/ili ispitivanje se obavlja na mjestu gdje se uređaj nalazi.

Troškove provjere i/ili ispitivanja iz stava 1 ovog člana (uključujući putne troškove i troškove za prevoz potrebne opreme) snosi operater.

Oduzimanje dozvole za korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk i uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja

Član 30

Dozvolu iz čl. 26 i 27 ovog zakona Agencija će oduzeti operateru, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata dozvola;
- 2) ne dostavi Agenciji izvještaj o izvršenoj provjeri i/ili ispitivanju uređaja u roku od osam dana od dana sačinjavanja izvještaja;
- 3) nakon popravke ili rekonstrukcije uređaja, a prije ponovnog korišćenja, ne izvrši provjeru i/ili ispitivanje uređaja u skladu sa ovim zakonom;
- 4) operater ne obezbijedi periodičnu provjeru stručne osposobljenosti za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 5) ne dostavi Agenciji podatke iz evidencije iz člana 40 ovog zakona.

Zatečeni uređaji

Član 31

Imaoci zatečenih uređaja koji emituju ultrazvuk i uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja dužni su da podnesu prijavu izvora Agenciji.

Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o proizvođaču, tipu, modelu, serijskom broju, godini proizvodnje i namjeni uređaja.

VI. MINIMALNI ZDRAVSTVENI I SIGURNOSNI USLOVI

Procjena rizika

Član 32

Imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da izradi procjenu rizika izloženosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju (u daljem tekstu: Procjena rizika).

Procjena rizika obuhvata: procjenu, mjerenja i/ili izračunavanja nivoa izlaganja nejonizujućem zračenju u cilju uklanjanja ili smanjenja rizika izloženosti i radi sigurnosti i zdravlja profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Procjena rizika za izloženost elektromagnetnim poljima ne sprovodi se na mjestima na kojima je dozvoljen pristup javnosti, ako ispunjavaju uslove u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja.

Procjenu rizika izrađuje ovlašćeno stručno lice u skladu sa IEC, CIE i CEN standardima, a u situacijama izlaganja koje nijesu obuhvaćene navedenim standardima, Procjena rizika se izrađuje u skladu sa nacionalnim ili međunarodnim naučno utvrđenim smjernicama i metodologijama.

Podaci iz Procjene rizika su javni i čuvaju se u pisanom i elektronskom obliku.

Operater je dužan da izvrši reviziju Procjene rizika ako je došlo do značajnih promjena podataka iz Procjene rizika ili ako rezultati zdravstvenog pregleda profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja to zahtijevaju.

Bliži sadržaj Procjene rizika propisuje Ministarstvo.

Mjere za uklanjanje i smanjivanje rizika

Član 33

Ukoliko se na osnovu Procjene rizika utvrdi da su vrijednosti upozorenja za elektromagnetno polje, odnosno najveće dopuštene vrijednosti nivoa izlaganja optičkom zračenju iznad dozvoljenih, imalac razvoja nejonizujućih zračenja je dužan da izradi i sprovede Akcioni program o sprovođenju mjera zaštite (u daljem tekstu: Akcioni program).

Akcioni program sadrži tehničke i/ili organizacione mjere za sprječavanje izloženosti nejonizujućem zračenju iznad najviše dozvoljenih graničnih vrijednosti izloženosti za elektromagnetna polja, odnosno najvećih dopuštenih vrijednosti za optička zračenja.

Ako dođe do prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja, odnosno najvećih dopuštenih vrijednosti izlaganja optičkom zračenju, pored mjera iz Akcionog programa, operater je dužan odmah da sprovede dodatne mjere radi smanjenja izloženosti ispod vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja odnosno najveće dopuštene vrijednosti za optička polja.

Operater je dužan da utvrdi razloge prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja i najvećih dopuštenih vrijednosti izlaganja optičkom zračenju i poboljša zaštitne i preventivne mjere, kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje tih vrijednosti.

Operater je dužan prilagođavati mjere zaštite zahtjevima profesionalno izloženih lica koja su posebno ugrožena.

Ako se na osnovu Procjene rizika utvrdi da na pojedinim radnim mjestima profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja mogu biti izložena nejonizujućem zračenju iznad dozvoljenih granica iz stava 1 ovog člana, radna mjesta i pristup radnim mjestima, gdje je to tehnički izvodljivo, označavaju se u skladu sa ovim zakonom.

Operater je dužan da profesionalno izložena lica i/ili lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja i/ili lica koja povremeno obavljaju poslove, a koja su izložena rizicima izlaganja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju na radu, obavijesti o rezultatima Procjene rizika i osposobi u pogledu mjera zaštite sa Procjenom rizika.

Operater je dužan da savjetuje profesionalno izložena lica i/ili lica odgovorna za zaštitu od nejonizujućih zračenja i da im omogući da učestvuju u raspravama o svim pitanjima koja se odnose na sigurnost i zdravlje na radnom mjestu.

Bliži sadržaj Akcionog programa, način označavanja radnih mjesta i pristup radnim mjestima, način obavješćivanja, osposobljavanja, savjetovanja i učestvovanja u raspravama profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za zaštitu od nejonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Uslovi za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja

Član 34

Profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja treba da imaju odgovarajuću kvalifikaciju nivoa obrazovanja i treba da budu stručno osposobljena za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Operater je dužan da licima iz stava 1 ovog člana obezbijedi periodičnu provjeru stručne osposobljenosti.

Stručno osposobljavanje i provjeru stručne osposobljenosti vrši pravno lice koje ima dozvolu za stručno osposobljavanje koju izdaje Agencija.

Dozvola za stručno osposobljavanje izdaje se na period od četiri godine na osnovu zahtjeva pravnog lica koje ispunjava uslove u pogledu kadra, opreme i prostora.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 4 ovog člana prilaže se dokaz o plaćenju administrativnoj taksi u skladu sa zakonom.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se u formi rješenja i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Bliže uslove iz stava 4 ovog člana i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole propisuje Ministarstvo.

Stručno osposobljavanje

Član 35

Stručna osposobljenost i periodična provjera stručne osposobljenosti za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja vrši se na osnovu programa za stručno osposobljavanje i provjere stručne osposobljenosti.

Način stručnog osposobljavanja i periodične provjere stručne osposobljenosti, program za stručno osposobljavanje i provjeru stručne osposobljenosti i odgovarajuću kvalifikaciju nivoa obrazovanja, za lica iz člana 34 stav 1 ovog zakona, propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za zdravlje.

Oduzimanje dozvole za stručno osposobljavanje

Član 36

Dozvolu iz člana 34 ovog zakona Agencija će oduzeti pravnom licu ako prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata dozvola.

Zdravstveni uslovi

Član 37

U cilju prevencije i pravovremenog otkrivanja svih štetnih uticaja na zdravlje, kao i prevencije svih dugoročnih rizika po zdravlje i svih rizika od hroničnih bolesti, koji su posljedica izlaganja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju, sprovode se zdravstveni pregledi za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Operater je dužan da obezbijedi provjeru zdravstvene sposobnosti za lica iz stava 1 ovog člana.

Zdravstvena sposobnost za obavljanje poslova sa izvorima nejonizujućih zračenja utvrđuje se ljekarskim pregledima na osnovu kojih se izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.

Zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati lica iz stava 1 ovog člana, rokove za vršenje zdravstvenih pregleda, način i rokove čuvanja podataka o tim pregledima propisuje organ državne uprave nadležan za zdravlje.

Sredstva i oprema lične zaštite na radu

Član 38

Pri korišćenju izvora nejonizujućih zračenja moraju se koristiti sredstva i oprema lične zaštite na radu i sprovoditi mjere zaštite.

Imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da obezbijedi profesionalno izloženim licima i licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu, koja ispunjava uslove utvrđene propisom Ministarstva uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za infrastrukturu kvaliteta.

Lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja

Član 39

Imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da odredi lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja vrši sljedeće poslove:

- vrši nadzor nad sprovođenjem mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- stara se o: nabavci sredstava i opreme lične zaštite na radu, sprovođenju zdravstvene kontrole nad profesionalno izloženim licima, stručnoj osposobljenosti profesionalno izloženih lica, kontroli nad izvorima nejonizujućih zračenja u propisanim rokovima, organizuje preduzimanje zaštitnih mjera u slučaju akcidenta, obezbjeđuje vođenje evidencije iz člana 40 ovog zakona i prisustvuje inspeksijskom nadzoru.

VII. EVIDENCIJA IZVORA NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

Evidencija

Član 40

Operater je dužan da vodi evidenciju o izvorima nejonizujućih zračenja.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke o izvorima nejonizujućih zračenja (proizvođač, naziv, tip, model, serijski broj, godina proizvodnje i namjena);
- 2) tehničke podatke o izvorima nejonizujućih zračenja (nominalna snaga, nominalni napon, predvidivo opterećenje, frekvencijsko područje rada i sl);
- 3) adresu lokacije na kojoj se izvori nejonizujućih zračenja nalaze;
- 4) ime i prezime lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Podatke iz evidencije operater je dužan da dostavlja Agenciji, najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

Način vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Registar o nejonizujućem zračenju

Član 41

Registar o nejonizujućem zračenju vodi Agencija u elektronskoj formi.

Registar iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o:

- 1) izdatim dozvolama u skladu sa ovim zakonom;
- 2) izvorima nejonizujućih zračenja;
- 3) profesionalno izloženim licima;
- 4) licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 5) izvršenim mjerenjima u skladu sa ovim zakonom;
- 6) izvještajima u skladu sa ovim zakonom;
- 7) druge podatke o nejonizujućim zračenjima.

Označavanje izvora nejonizujućih zračenja

Član 42

Operater je dužan da označi izvor nejonizujućeg zračenja.

Način označavanja i izgled oznake izvora nejonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo.

Promjene u radu i prestanak korišćenja

Član 43

Operater je dužan da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju i ekološku inspekciju o svim značajnim promjenama tehničkih karakteristika izvora nejonizujućih zračenja i prestanku korišćenja izvora nejonizujućih zračenja, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, odnosno prestanka korišćenja izvora nejonizujućih zračenja.

Akcident

Član 44

Operater je dužan da obavijesti ekološku inspekciju i Agenciju o akcidentu usljed koga je došlo ili je moglo doći do štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja po zdravlje ljudi i životnu sredinu, odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka akcidenta.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži: okolnosti pod kojima je došlo do akcidenta, mjesto, vrijeme, neposrednu opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu i kratak opis preduzetih mjera.

Prava i obaveze profesionalno izloženih lica

Član 45

Profesionalno izložena lica dužna su primjenjivati sve propisane mjere zaštite i samozaštite od nejonizujućih zračenja i koristiti propisana sredstva i opremu lične zaštite na radu, zavisno od vrste i karakteristika zračenja, kao i mjestu i načinu korišćenja izvora nejonizujućih zračenja.

Profesionalno izložena lica dužna su da vode računa o sigurnosti i zdravlju lica na koje utiču svojim radom u skladu sa obukom i uputstvima dobijenim od operatera.

VIII. JAVNOST PODATAKA

Dostupnost podataka

Član 46

Podaci o sprovođenju mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, podaci o monitoringu, statistički podaci o izloženosti nejonizujućim zračenjima profesionalno izloženih lica, odnosno drugih lica, podaci o Procjeni rizika, podaci o korišćenju izvora nejonizujućih zračenja su javni, osim podataka koji su u skladu sa posebnim propisom određeni kao tajni.

IX. NADZOR

Član 47

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši ekološka inspekcija, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Agencija je dužna da podatke neophodne za sprovođenje inspeksijskog nadzora dostavi ekološkoj inspekciji.

Agencija, po službenoj dužnosti, pribavlja dokaz o upisu u Centralni registar privrednih subjekata za obavljanje poslova zaštite od nejonizujućih zračenja u postupku izdavanja dozvola, u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćenja inspektora

Član 48

U vršenju inspeksijskog nadzora ekološki inspektor ima ovlašćenje da utvrdi da li:

- 1) se u sprovođenju zaštite od nejonizujućih zračenja preduzimaju propisane mjere i uslovi;
- 2) ovlašćeno stručno lice dostavlja Agenciji izvještaj o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja u propisanom roku i na propisan način;
- 3) ovlašćeno stručno lice ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za obavljanje stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 4) pri normalnoj upotrebi izvora elektromagnetnih polja nivoi elektromagnetnih polja u njegovoj okolini prelaze propisane granice izlaganja za stanovništvo i profesionalno izložena lica;

- 5) je rekonstruisan ili adaptiran stacionarni izvor elektromagnetnog polja koji ne ispunjava propisane uslove u pogledu granica izlaganja;
- 6) se izvori elektromagnetnih polja koriste na osnovu dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnih polja;
- 7) je ovlašćeno stručno lice dostavilo imaoocu izvora nejonizujućih zračenja izvještaj o izvršenom prvom mjerjenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 8) je operater kome je izdata dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja obezbijedio periodična mjerjenja nivoa elektromagnetnih polja u okolini izvora;
- 9) je ovlašćeno stručno lice dostavilo imaoocu izvora nejonizujućih zračenja izvještaj o izvršenom periodičnom mjerjenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 10) je operater dostavio Agenciji izvještaj o izvršenom periodičnom mjerjenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja u propisanom roku;
- 11) je prenamjena područja koje se nalazi u dometu zračenja već postojećeg stacionarnog izvora elektromagnetnog polja izvršena i u područje povećane osjetljivosti u skladu sa izvršenim mjerenjima;
- 12) je imalac stacionarnog izvora elektromagnetnog polja prije puštanja u rad pribavio odobrenje od Agencije;
- 13) je imalac stacionarnog izvora elektromagnetnog polja od Agencije pribavio ponovo odobrenje na propisan način;
- 14) su uređaji koji emituju ultrazvuk i uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja, a namijenjeni su korišćenju (medicina, stomatologija, privreda i dr.) označeni propisanim oznakama i praćeni ispravama usaglašenosti u skladu sa posebnim propisom;
- 15) su uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja za koje se izdaje dozvola za korišćenje obilježeni prema stepenu opasnosti na propisan način;
- 16) operater ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk;
- 17) operater ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja;
- 18) operater za svaki uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja sprovodi provjeru i/ili ispitivanja svake dvije godine;
- 19) je operater dostavio Agenciji izvještaj o izvršenoj provjeri uređaja koji emituje ultrazvuk i uređaja koji emituje optičko zračenje ili sadrže izvor optičkog zračenja u propisanom roku;
- 20) su imaooci zatečenih uređaja koji emituju ultrazvuk i uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja podnijeli prijavu izvora Agenciji;
- 21) se izvori koherentnog i nekoherentnog optičkog zračenja koriste na propisan način;
- 22) je imalac izvora nejonizujućih zračenja izradio Procjenu rizika na propisan način;
- 23) je imalac izvora nejonizujućih zračenja izradio Akcioni program i da li isti sprovodi na propisan način;
- 24) je operater obezbijedio periodičnu provjeru stručne osposobljenosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja na propisan način;
- 25) operateri pri korišćenju izvora nejonizujućih zračenja koriste sredstva i opremu lične zaštite na radu i sprovode mjere zaštite;
- 26) operater vodi evidenciju o izvorima nejonizujućih zračenja i da li podatke iz evidencije dostavlja Agenciji u propisanim rokovima;
- 27) je operater označio izvor nejonizujućeg zračenja na propisan način;
- 28) je operater obavijestio Agenciju i ekološku inspekciju o svim značajnim promjenama tehničkih karakteristika izvora nejonizujućih zračenja, kao i o prestanku korišćenja izvora;
- 29) je operater obavijestio Agenciju i ekološku inspekciju o akcidentu pri kome je došlo ili je moglo doći do štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja po zdravlje ljudi.

Prava i obaveze inspektora

Član 49

U vršenju poslova iz člana 48 ovog zakona ekološki inspektor je obavezan da:

- 1) naredi sprovođenje propisanih mjera i uslova u cilju zaštite od nejonizujućih zračenja;
- 2) naredi da ovlašćeno stručno lice dostavi Agenciji izvještaj o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja u propisanom roku;
- 3) zabrani upotrebu izvora elektromagnetnih polja ukoliko nivoi elektromagnetnih polja u njegovoj okolini prelaze propisane granice izlaganja za stanovništvo i profesionalno izložena lica;
- 4) naredi da se stacionarni izvor elektromagnetnog polja koji ne ispunjava propisane uslove rekonstruiše odnosno adaptira na propisan način;
- 5) zabrani operateru korišćenje izvora elektromagnetnih polja ukoliko ne ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za korišćenje tog izvora;
- 6) naredi ovlašćenom stručnom licu da dostavi imaocu izvora nejonizujućih zračenja izvještaj o izvršenom prvom mjerenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 7) naredi operateru kome je izdata dozvola za korišćenje izvora elektromagnetnih polja da obezbijedi periodična mjerenja nivoa elektromagnetnih polja u okolini izvora;
- 8) naredi ovlašćenom stručnom licu da dostavi imaocu izvora nejonizujućih zračenja izvještaj o izvršenom periodičnom mjerenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 9) naredi operateru da dostavi Agenciji izvještaj o izvršenom periodičnom mjerenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja;
- 10) naredi imaocu stacionarnog izvora elektromagnetnog polja da prije puštanja u rad pribavi odobrenje od Agencije;
- 11) naredi da imalac stacionarnog izvora elektromagnetnog polja pribavi od Agencije ponovo odobrenje da se prva mjerenja obave nakon puštanja izvora u rad radi postizanja potrebne nominalne snage;
- 12) zabrani korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (solarijum) za lica mlađa od 18 godina života;
- 13) zabrani korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (kavitacija) za lica mlađa od 18 godina života;
- 14) naredi da uređaji koji emituju ultrazvuk i uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja, a namijenjeni su korišćenju (medicina, stomatologija, privreda, i dr.) budu označeni propisanim oznakama i praćeni ispravama usaglašenosti u skladu sa posebnim propisom;
- 15) naredi da uređaji koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja za koje se izdaje dozvola za korišćenje budu obilježeni prema stepenu opasnosti na propisan način;
- 16) zabrani korišćenje izvora koherentnog i nekoherentnog optičkog ozračenja koji emituju zračenje koje je iznad najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja zračenju.
- 17) zabrani operateru korišćenje uređaja koji emituje ultrazvuk ukoliko ne ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za korišćenje tog uređaja;
- 18) zabrani operateru korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja ukoliko ne ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdata dozvola za korišćenje tog uređaja;
- 19) naredi operateru da za svaki uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja sprovede provjeru i/ili ispitivanja u propisanim rokovima i na propisan način;
- 20) naredi operateru da izvještaj o izvršenoj provjeri uređaja koji emituje ultrazvuk i uređaja koji emituje optičko zračenje ili sadrže izvor optičkog zračenja u propisanom roku dostavi Agenciji;
- 21) naredi imaocu zatečenih uređaja koji emituju ultrazvuk i uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja da podnese prijavu izvora Agenciji;
- 22) naredi imaocu izvora nejonizujućih zračenja da izradi Procjenu rizika na propisan način;
- 23) naredi imaocu izvora nejonizujućih zračenja da izradi i sprovede Akcioni program na propisan način;
- 24) naredi operateru da pri korišćenju izvora nejonizujućih zračenja koristi sredstva i opremu lične zaštite na radu i sprovodi mjere zaštite;
- 25) naredi operateru da označi izvor nejonizujućeg zračenja na propisan način;
- 26) naredi operateru da obavijesti Agenciju i organ uprave nadležan za inspekcijske poslove o svim značajnim promjenama tehničkih karakteristika izvora nejonizujućih zračenja, kao i o prestanku korišćenja uređaja.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 50

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne dostavi Agenciji izvještaj o sistematskom ispitivanju nivoa nejonizujućih zračenja, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu (član 7 stav 3);
- 2) obavlja stručne poslove zaštite od nejonizujućih zračenja iz člana 8 ovog zakona bez dozvole Agencije (član 9 stav 1);
- 3) koristi izvore elektromagnetnih polja bez dozvole Agencije (član 13 stav 1);
- 4) ne obezbijedi prva mjerenja elektromagnetnih polja u okolini stacionarnih izvora nakon svake rekonstrukcije stacionarnog izvora (član 14 stav 1);
- 5) ne obezbijedi periodična mjerenja nivoa elektromagnetnih polja u okolini izvora koja vrši ovlašćeno stručno lice (član 15 stav 1);
- 6) ne dostavi Agenciji, u roku od 30 dana od dana izvršenog periodičnog mjerenja, izvještaj o izvršenom periodičnom mjerenju sa stručnim mišljenjem o ispunjavanju uslova za izvore elektromagnetnih polja u pogledu propisanih granica izlaganja za elektromagnetna polja (član 15 st. 2 i 4);
- 7) ne izradi Studiju (član 17 stav 1);
- 8) ne podnese Agenciji prijavu zatečenih izvora nejonizujućih zračenja koji nijesu obuhvaćeni Studijom (član 19 st. 2 i 3);
- 9) ne podnese Agenciji zahtjev za izdavanje odobrenja za puštanje u rad stacionarnog izvora elektromagnetnog polja, radi vršenja prvih mjerenja (član 21 st. 1 i 2);
- 10) ne zatraži od Agencije ponovo odobrenje za puštanje u rad stacionarnog izvora elektromagnetnog polja, radi postizanja potrebne nominalne snage (član 21 stav 3);
- 11) ne podnese Agenciji zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje izvora elektromagnetnog polja, u roku od 30 dana od dana puštanja izvora u rad (član 21 stav 5);
- 12) dozvoli korišćenje uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja, koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (solarijum) za lica mlađa od 18 godina života (član 23 stav 1);
- 13) dozvoli korišćenje uređaja koji emituju ultrazvuk, koji se primjenjuju u kozmetičkim salonima (kavitacija) za lica mlađa od 18 godina života (član 23 stav 2);
- 14) koristi izvore koherentnog i nekoherentnog optičkog zračenja koji emituju zračenje koje je iznad najvećeg dopuštenog nivoa izlaganja zračenju (član 25 stav 1);
- 15) bez dozvole Agencije koristi uređaje koji emituju ultrazvuk (član 26 stav 1);
- 16) bez dozvole Agencije koristi uređaje koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja (član 27 stav 1);
- 17) ne obezbijedi provjeru i/ili ispitivanja uređaja koji emituje ultrazvuk i uređaja koji emituje optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja svake dvije godine (član 28 stav 1);
- 18) ne dostavi Agenciji u roku od osam dana od dana sačinjavanja izvještaj o izvršenoj provjeri uređaja koji emituje ultrazvuk i uređaja koji emituje optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja (član 28 st. 1 i 3);
- 19) popravlja ili rekonstruiše uređaj koji emituje ultrazvuk i uređaj koji emituje optičko zračenje ili sadrži izvor optičkog zračenja, a prije ponovnog korišćenja ne izvrši provjeru i/ili ispitivanje uređaja (član 29 stav 1);
- 20) ne podnese Agenciji prijavu izvora zatečenih uređaja koji emituju ultrazvuk i uređaja koji emituju optičko zračenje ili sadrže izvore optičkog zračenja (član 31 stav 1);
- 21) ne izradi Procjenu rizika izloženosti profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju (član 32 stav 1);
- 22) ne izvrši reviziju Procjene rizika, a došlo je do značajnih promjena podataka iz Procjene rizika ili su rezultati zdravstvenog pregleda profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja to zahtijevali (član 32 stav 6);
- 23) ne izradi i ne sprovede Akcioni program o sprovođenju mjera zaštite ukoliko se na osnovu Procjene rizika utvrdi da su vrijednosti upozorenja za elektromagnetno polje, odnosno najveće dopuštene vrijednosti nivoa izlaganja optičkom zračenju iznad dozvoljenih (član 33 stav 1);
- 24) u slučaju prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja, odnosno najvećih dopuštenih vrijednosti izlaganja optičkom zračenju, pored mjera iz Akcionog programa, ne sprovede dodatne mjere radi

smanjenja izloženosti ispod vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja odnosno najveće dopuštene vrijednosti za optička polja (član 33 stav 3);

- 25) ne utvrdi razloge prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja i najvećih dopuštenih vrijednosti izlaganja optičkom zračenju i ako ne poboljša zaštitne i preventivne mjere, kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje tih vrijednosti (član 33 stav 4);
- 26) ne prilagođava mjere zaštite zahtjevima profesionalno izloženih lica koja su posebno ugrožena (član 33 stav 5);
- 27) je na osnovu Procjene rizika utvrđeno da na pojedinim radnim mjestima profesionalno izložena lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja mogu biti izložena nejonizujućem zračenju iznad dozvoljenih granica iz člana 33 stav 1 ovog zakona, a ne označi ta radna mjesta i pristup tim radnim mjestima, gdje je to tehnički izvodljivo (član 33 stav 6);
- 28) ne obavijesti o rezultatima Procjene rizika i ne osposobi u pogledu mjera zaštite sa Procjenom rizika, profesionalno izložena lica i/ili lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja i/ili lica koja povremeno obavljaju poslove, a koja su izložena rizicima izlaganja elektromagnetnom polju i optičkom zračenju na radu (član 33 stav 7);
- 29) ne savjetuje profesionalno izložena lica i/ili lica odgovorna za zaštitu od nejonizujućih zračenja i ne omogući im da učestvuju u raspravama o svim pitanjima koja se odnose na sigurnost i zdravlje na radnom mjestu (član 33 stav 8);
- 30) ne obezbijedi periodičnu provjeru stručne osposobljenosti profesionalno izloženim licima i licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (član 34 st. 1 i 2);
- 31) bez dozvole Agencije vrši stručno osposobljavanje i provjeru stručne osposobljenosti (član 34 stav 3);
- 32) ne obezbijedi provjeru zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova sa izvorima nejonizujućih zračenja za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (član 37 st. 1 i 2);
- 33) ne obezbijedi profesionalno izloženim licima i licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu (član 38 stav 2);
- 34) ne odredi lica odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (član 39 stav 1);
- 35) ne vodi evidenciju o izvorima nejonizujućih zračenja (član 40 stav 1);
- 36) ne dostavi Agenciji podatke iz evidencije, najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu (član 40 stav 3);
- 37) ne označi izvor nejonizujućeg zračenja (član 42 stav 1);
- 38) ne obavijesti Agenciju i ekološku inspekciju, u pisanoj formi, o svim značajnim promjenama tehničkih karakteristika izvora nejonizujućih zračenja i prestanku korišćenja izvora nejonizujućih zračenja, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, odnosno prestanka korišćenja izvora nejonizujućih zračenja (član 43);
- 39) ne obavijesti ekološku inspekciju i Agenciju o akcidentu usljed koga je došlo ili je moglo doći do štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja po zdravlje ljudi i životnu sredinu, odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka akcidenta (član 44 stav 1);
- 40) ne primjenjuje sve propisane mjere zaštite i samozaštite od nejonizujućih zračenja i ne koristi propisana sredstva i opremu lične zaštite na radu, zavisno od vrste i karakteristika zračenja, kao i mjestu i načinu korišćenja izvora nejonizujućih zračenja (član 45 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 12.000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 51

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijee se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja

Član 52

Imaoci zatečenih izvora nejonizujućih zračenja dužni su da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom, u roku od dvije godine od dana početka primjene ovog zakona.

Izrada Studije i prijava izvora

Član 53

Imaoci zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja dužni su da izrade Studiju iz člana 17 ovog zakona, u roku od 18 mjeseci od dana početka primjene ovog zakona.

Imaoci zatečenih izvora nejonizujućih zračenja iz člana 19 stav 3 i člana 31 stav 1 ovog zakona dužni su da Agenciji podnesu prijavu izvora nejonizujućih zračenja, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Početak primjene

Član 54

Odredba člana 23 ovog zakona i odredba kojom se propisuju prekršaji u vezi tog člana (član 50 stav 1 tač. 12 i 13 i st. 2 i 3) primjenjivaće se od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu i primjena

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. oktobra 2024. godine.